

Na Vysočině chybí odborníci. Přilákat je může lepší infrastruktura i dostupné bydlení

Kraj Vysočina se dlouhodobě potýká s odlivem mladých a vzdělaných lidí, zejména do Prahy a do Brna. O kvalifikované zaměstnance je totiž zájem v celé zemi a v metropolitních panujících lepší platové podmínky. Kraj se přesto nevzdává a snaží se odborníky přilákat.

Pracovní trh na Vysočině vypadá na první pohled zdravě. Stejně jako většina českých krajů nemá téměř žádný problém s nezaměstnaností. „Počty volných pracovních míst převyšují počty uchazečů o zaměstnání,“ potvrdila ředitelka krajské pobočky Úřadu práce ČR Šárka Kubátová. Mezi poptávanými profesemi jsou zejména montážní či manipulační dělníci nebo řidiči. Chybí ale také kuchaři nebo prodávači. „Pořád je tu hlad po pomocné a nekvalifikované síle,“ doplnila Kubátová při příležitosti debaty uspořádané serverem EURACTIV.cz ve spolupráci s vydavatelstvím Economia.

Statistiky úřadu práce však mohou situaci na místním trhu práce zkrusovat. Účastníci debaty upozornili, že Vysočinu trápí nedostatek vysoce vzdělaných lidí, o které je v regionu velký zájem.

„Vysokoškoláci po studiu zůstávají ve velkých městech, kde je větší kulturní i společenské využití. Ani přes kampaně se firmám nedaří je přilákat zpět,“ podotkl Roman Benec, předseda Regionální rady Českomoravské konfederace odborových svazů.

Nedostatek vysokoškoláků v kraji potvrzuje i vedoucí odboru regionálního rozvoje Kraje Vysočina Iveta Fryšová. „Podíl vysokoškoláků v obyvatelstvu je v mezikrajském porovnání čtvrtý nejnižší,“ uvedla. Vysoce kvalifikovaní lidé se totiž raději rozhodnou pro Prahu či Brno, a to nejen kvůli atraktivitě života ve velkém městě, ale také kvůli vyššímu finančnímu ohodnocení.

Jedním z cílů kraje je proto nabídnout vzdělaným lidem zajímavé pracovní příležitosti přímo na Vysočině. Pomoci by mohla například výzkumná centra nebo inovativní podniky, které by nabízely uplatnění nejen pro odborníky, ale i pro další pracovníky.

V současné době pracují lidé na Vysočině zejména v zemědělství a průmyslu, především v automobilovém. Oba dva sektory ale



procházejí modernizací. Dělníky tak začínají nahrazovat stroje, které musí někdo ovládat, programovat, řídit či udržovat. Místní pracovní síla by se tak měla začít na tuto změnu připravovat.

Vzdělání je základ

Se změnami a přípravami mohou kraji pomoci fondy Evropské unie. Část z nich je totiž vyhrazena právě na modernizaci, ať už ve firmách nebo ve veřejných institucích, a na vzdělávání. Kraj se snaží této příležitosti využít. Peníze z EU proto využívá na dotování potřebné infrastruktury. „Nemůžeme do kraje přilákat odborníky, pokud zde nebude technické zázemí,“ podotkla Fryšová.

Jednou z priorit jsou místní školy, které si mohou z dotací pořizovat moderní vybavení, včetně laboratoří nebo různých simulačních. Další finance směřují i do tzv. měkkých projektů. „U měkkých aktivit jsou to například motivační stipendia pro žáky vybraných technických oborů středních škol,“ vysvětlila Fryšová. Projekty se zaměřují nejen na studenty, ale také na učitele. Kvalitní odborníci jsou totiž zapotřebí jak ve firmách či výzkumných institucích, tak za školními katedrami.

Kraj se dále snaží navazovat spolupráci s ostatními regiony, a to nejen českými. Studenti mohou například jezdit na studijní cesty do zahraničí. Místní organizace také

Kraj chce nabízet vzdělaným lidem pracovní příležitosti přímo na Vysočině.

spolupracují s partnerskými institucemi například v Rakousku nebo Německu. Mohou tak vzájemně sdílet své zkušenosti, osvědčené postupy, znalosti i dovednosti.

Firmy spolupracují se školami

Kraj ale není jedinou institucí, která se snaží situaci na Vysočině obrátit k lepšímu. Významným hráčem je Vysoká škola polytechnická v Jihlavě, která je jedinou svého druhu na Vysočině. Vysoká škola poskytuje vzdělání ve třech hlavních směrech – technice, ekonomice a zdravotnictví.

„Snažíme se reagovat na poptávku po technicky vzdělaných lidech, ale také po absolventech nelékařských zdravotnických oborů,“ doplnil Václav Báča, rektor Vysoké školy polytechnické v Jihlavě.

Škola odborně připravila za posledních pět let zhruba 1500 absolventů, o které je na Vysočině velký zájem. „Spolupracujeme nejen s krajem, ale i s firmami. Snažíme se, aby nás firmy považovaly za důvěryhodného partnera s vysokou mírou odbornosti,“ dodal rektor.

Pomoci mohou i odborníci ze zahraničí

Právě firmy trpí nedostatkem odborníků nejvíce, a to nejen na Vysočině, ale v celé České republice. „Není nic horšího, než když má firma zakázky, ale nemůže je splnit z důvodu nedostatku zaměstnanců,“ uvedl Ivo Běhan, předseda dozorčí rady Asociace malých a středních podniků, který je také regionálním zástupcem asociace pro Kraj Vysočina.

Běhan vidí hned několik způsobů řešení. Jeden z nich spočívá v již zmíněné spolupráci firem a škol. Podniky si zkrátka vytipují školy, které produkují vhodné absolventy. Vybraným studentům pak nabídnou finanční podporu při studiu na oplátku za to, že k nim nastoupí do pracovního poměru. Dalším lákadlem pro odborníky a vysokoškolsky vzdělané absolventy může být nabídka dostupného bydlení. „Je to řešitelné také zajištěním pracovníků ze zahraničí,“ podotkl Běhan.

Zapomínat by se podle něj nemělo ani na odborníky, kteří jsou důchodového věku. I ti by se totiž mohli do pracovního trhu opět zapojit. „Jsou to lidé, kteří toho hodně umí, hodně znají a mohou být zaměstnáni na menší úvazky. Pro firmy mohou být velkým přínosem,“ uzavřel.

Aneta Zachová, EURACTIV.cz
Foto: Pixabay

Jihlavská vysoká škola vlastní kyber-fyzikální továrnu. Pomůže studentům i firmám

Nízký zájem firem o aktivity v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, slabá vědecko-výzkumná základna, nízká inovační výkonnost či nedostatek lidských zdrojů. Tak se dají shrnout slabé stránky Kraje Vysočina. Ke zlepšení situace chce přispět místní vysoká škola.

Kraj Vysočina dlouhodobě zaostává v oblasti výzkumu, vývoje a inovací. „Tento stav souvisí především se skutečností, že nabídka vysokého školství přímo v regionu dostatečným způsobem neodpovídá potřebám a požadavkům zaměstnavatelů v území,“ píše se v dokumentu kraje, který slouží jako příloha k Národní výzkumné a inovační strategii. Mladí lidé tak často z kraje odcházejí studovat do jiných regionů a po získání vysokoškolského vzdělání se už na Vysočinu nevrátí.

Kraji také schází výzkumné organizace. Působí jich zde pouze několik a jejich oborové zaměření dostatečně nepokrývá potřeby místního podnikatelského sektoru. Na Vysočině přitom dominuje kovozpracující, strojírenský a do jisté míry i automobilový průmysl, pro jehož budoucnost jsou moderní technologie klíčové. Bohužel, spolupráce mezi podniky a výzkumnými organizacemi zatím neběží tak, jak by měla.

Na tyto limity se snaží reagovat Vysoká škola polytechnická v Jihlavě (VŠPJ), která je jedinou veřejnou vysokoškolskou institucí v kraji. Díky prostředkům z evropských fondů rozšiřuje nabídku studijních oborů, zkvalitňuje výuku, propojuje absolventy s trhem práce a požívá nové technické vybavení.

Virtuální továrna

VŠPJ letos v červnu spustila například unikátní virtuální továrnu, která dokáže simu-



lovat celou řadu procesů. Právě v kyber-fyzikální továrně vidí škola potenciál, jak rozvíjet regionální aktivity v oblasti výzkumu a inovací, propojit absolventy s podniky, zaujmout soukromou sféru a přispět tak k modernizaci místní ekonomiky.

Továrna se nachází v nově vystavěné budově výukového centra, které má hned několik využití. Do nové moderní posluchárny mohou usednout až tři stovky studentů. Prostor však nebude sloužit pouze k výuce, škola jej zamýšlí využít také k pořádání odborných konferencí a kongresů. Pod posluchárnou, v suterénu budovy, se pak nachází zmíněná kyber-fyzikální továrna, jinými slovy výuková výrobní linka.

„Výuková výrobní linka umí například simulovat libovolné konfigurace dané linky nebo znázornit samotný výrobní proces, který je předem naprogramován,“ vysvětlil funkce továrny Vítězslav Šeda z VŠPJ.

Studenti tak mají možnost počítačově simulovat různé výrobní procesy pomocí tzv. virtuálního dvojčete, tedy počítačového modelu. „V budoucnu se stane nedílnou součástí každé průmyslové výroby,“ popsal na stránkách VŠPJ Jan Jirsa z katedry technických studií. Nejedná se ale pouze o virtuální záležitost, linka se skládá ze skutečných automatizovaných modulů, studenti si tak mohou různé výrobní procesy reálně vyzkoušet.



Jihlavská vysoká škola je jedinou školou v Česku, která tzv. virtuální továrnu vlastní. Podle Šedy je to nezbytné zařízení pro výuku elektro oborů a částečně i strojírenských oborů. Studenti ji mohou využívat jak ve výuce, tak při psaní ročníkových a závěrečných prací.

Kraj může z rozvoje školy těžit

Továrna má navíc velký potenciál přispět k lepšímu provázání akterů v regionu a rozvoji vědy a výzkumu. Nebude totiž sloužit pouze k výuce, ale i k výzkumu a k dispozici bude i dalším akterům, kteří budou mít v oblasti vědy a výzkumu o spolupráci s Vysokou školou polytechnickou v Jihlavě zájem. Ať už se bude jednat o školy či firmy. „Bylo nám umožněno pořídřit špičkové přístrojové a softwarové vybavení, díky kterému bude možné realizovat kvalitní výuku

studentů a další spolupráci s aplikační sférou, a to především s průmyslovými partnery v regionu,“ doplnil Šeda.

Škola investovala také do nákupu dalšího technického vybavení. Jedná se například o systém pro analýzu pohybu, který se mimo jiné využívá při tvorbě počítačových her, filmů či virtuální reality, ale také v průmyslu a v rámci řídicích systémů.

Kromě toho jihlavská vysoká škola loni získala akreditaci pro nový bakalářský studijní program aplikované strojírenství. Snaží se také do výuky zapojit více odborníků z praxe a reagovat na požadavky pracovního trhu.

Projekt zaměřený na technický rozvoj VŠPJ realizuje už od roku 2017, skončit má v roce 2022 a z 95 procent je financován prostředky z evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF). Zbýlých pět procent hraď škola z vlastních zdrojů; celkem se jedná o více než 67 milionů korun.

„Jednoznačně ano,“ odpověděl Šeda na otázku, zda může mít projekt pozitivní dopad i za zdi školy, tedy na celý kraj. „VŠPJ je vysoká škola zaměřená na aplikovanou vzdělanost, jejímž posláním je poskytovat odborně různorodé studijní programy zaměřené zejména na potřeby regionálního trhu práce a také na rozvoj spolupráce s aplikační sférou v regionu,“ dodal.

Kateřina Zichová, EURACTIV.cz
Foto: VŠPJ